

De VRT en veilig verkeer

STANDPUNT – 12 FEBRUARI 2020

1. Inleiding

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement houdt in februari 2020 een reeks hoorzittingen over de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT en over de omzetting van de Europese richtlijn rond audiovisuele mediadiensten (AVMD-richtlijn).

Naast de uitnodigingen voor de hoorzittingen zelf nodigt de commissie (bij toepassing van hetzelfde artikel uit het Reglement van het Vlaams Parlement) ook een aantal organisaties uit om schriftelijk een standpunt te bezorgen. Die vraag heeft ze ook gesteld aan de VSV (Vlaamse Stichting Verkeerskunde). De vraag behelst in eerste instantie hoe de VRT het aspect verkeersveiligheid nu benadert en in de toekomst hoort te benaderen, en op welke manier dit kan worden tot uiting gebracht in haar beheersovereenkomst.

2. Verkeersveiligheid in Vlaanderen

In 2018 telde Vlaanderen 310 verkeersdoden, een stijging met 3,7% ten opzichte van 2017. Sinds 2010 is het dodental weliswaar met 30% gedaald, maar toch zit Vlaanderen met deze cijfers nog ver verwijderd van de eigen doelstellingen voor 2020, namelijk een maximum van 200 doden. Daarnaast vallen er in Vlaanderen jaarlijks nog steeds meer dan 2500 zwaargewonden in het verkeer, waaronder mensen die levenslang getekend zijn door de gevolgen van een ongeval. Verkeersonveiligheid blijft met andere woorden een zeer groot maatschappelijk probleem in Vlaanderen. Om de Vlaamse en Europese doelstellingen inzake verkeersveiligheid te halen, zijn bijkomende inspanningen nodig.

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat gedragsfactoren – fouten, vergissingen, overtredingen – een rol spelen in meer dan 90% van alle ongevallen. De VSV (Vlaamse Stichting Verkeerskunde) streeft naar nul verkeersslachtoffers door in te zetten op veilig verkeersgedrag. De VSV doet dat met educatie en sensibilisering naar alle weggebruikers en werkt hiervoor samen met alle relevante actoren, waaronder de VRT.

3. De educatieve rol van de VRT

Volgens de informatie op de VRT-website (Kernopdrachten) besteedt de VRT in de eerste plaats aandacht aan informatie, cultuur en educatie en vult ze deze in op maat van de verwachtingen van de mediagebruikers. De VRT heeft een breed-educatieve rol, besteedt aandacht aan belangrijke maatschappelijke thema's en sensibiliseert en/of mobiliseert burgers rond deze thema's. Verder behoort het tot de missie van de VRT om alle Vlamingen te informeren, te inspireren en te verbinden, en zo de Vlaamse samenleving versterken. Daartoe werkt de VRT samen met andere organisaties en bedrijven, en creëert de omroep maatschappelijke meerwaarde.

Huidige invulling inzake verkeersveiligheid

- Over het algemeen kunnen we stellen dat de VRT zich naar behoren kwijt van haar taak om in de nieuwsbijdragen op objectieve wijze te berichten over verkeersveiligheid. Het thema komt regelmatig onder de aandacht zowel in radio- als tv-uitzendingen, in nieuwsbulletins en in de online berichtgeving. Daarbij wordt de nodige zorg besteed aan het begrijpelijk duiden van de cijfers, concepten en verkeersregels. De projecten en initiatieven van de VSV worden regelmatig belicht in de VRT-berichtgeving.
- Daarnaast biedt de VRT wekelijks 5 minuten gratis zendtijd voor het tv-programma Kijk Uit, een verkeersveiligheidsprogramma voor het grote publiek (elke zaterdag rond 17u55 op één). Kijk Uit is een coproductie van de Federale Politie, de VSV, de Vlaamse overheid en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- De VSV heeft in het kader van haar sensibiliseringscampagnes en educatieve projecten herhaaldelijk samengewerkt met verschillende VRT-zenders, onder meer Ketnet, Radio 2, Studio Brussel en MNM, telkens op ad hoc-basis en meestal tegen betaling ("programmasponsoring", los van media-aankoop). Daarnaast koopt de VSV op jaarbasis voor tienduizenden euro's mediaruimte aan op VRT-zenders (voor het uitzenden van radiospotjes in het kader van de sensibiliseringscampagnes).
- Niettemin stellen we vast dat verkeersveiligheid als thema momenteel relatief onderbelicht blijft in duidingsprogramma's en infotainment, vooral dan op de televisie. Dit is wat merkwaardig, zeker gezien het grote maatschappelijke belang van verkeersveiligheid (honderden doden, duizenden zwaargewonden op jaarbasis).
- Tot slot speelt verkeer impliciet een rol in alle programma's waarin mensen zich verplaatsen. Jammer genoeg gebeurt dat niet altijd op de correcte wijze. We pleiten er dan ook voor dat, zeker in de eigen producties, de VRT het goede voorbeeld zou geven (autobestuurders dragen hun gordel, drinken niet als ze rijden, enz).

Mogelijke kansen inzake verkeersveiligheid

- Het verkeersveiligheidsbeleid is sinds de Zesde Staatshervorming een Vlaamse (regionale) bevoegdheid. Niettemin merken we dat de VRT in haar bijdragen nog regelmatig teruggrijpt naar Belgische (federale) cijfers en gegevens, terwijl die minder sprekend zijn om de specifieke situatie in Vlaanderen te duiden. Bij de Vlaamse Stichting Verkeerskunde en de Vlaamse overheid zijn voldoende gegevensbronnen voorhanden om de thematiek vanuit een specifieke Vlaamse invalshoek te kunnen behandelen. De VSV is meer dan bereid om de VRT hierbij te helpen, ook in het kader van duidings- en infotainmentprogramma's.
- De VSV en de andere partners zijn sinds lang vragende partij om Kijk Uit te programmeren op een uitzendtijdstip met een hogere kijkdichtheid, bijvoorbeeld in aanloop naar het 19u-journaal (zoals dat tot in de jaren '90 het geval was). Dit zou een sterke meerwaarde bieden voor het programma en de educatieve opdracht van de VRT inzake verkeersveiligheid nog verder versterken.
- Er is een sterke en continue maatschappelijke belangstelling voor verkeersveiligheid en alles wat met verkeer te maken heeft, als het op een eigentijdse manier wordt gebracht. Onze quizen tonen dat aan (De Grote Verkeersquiz, De Kleinste Verkeersquiz), en vragen uit deze initiatieven worden trouwens regelmatig door de VRT [overgenomen in de eigen berichtgeving](#). De VSV is bereid om samen met de VRT na te denken over een verregaande samenwerking in het kader van De Grote Verkeersquiz.
- De programmasponsoring en media-aankoop door de VSV zijn voor de Vlaamse overheid eigenlijk een vestzak-broekzakoperatie. Geld van het departement Mobiliteit en Openbare Werken wordt daarbij gebruikt om programma's en reclameruimte bij de openbare omroep te financieren. Misschien kan dit op een andere manier worden opgelost.

4. Conclusie

Verkeersonveiligheid blijft een zeer groot maatschappelijk probleem in Vlaanderen. Om de Vlaamse en Europese doelstellingen inzake verkeersveiligheid te halen, zijn bijkomende inspanningen nodig. De VRT kan hierin zeker een rol spelen, dit kadert trouwens perfect in de maatschappelijke doelstellingen en educatieve opdracht van de openbare omroep. De VSV staat klaar om de VRT hierbij waar mogelijk te ondersteunen.